

ОСОБЛИВИСТІ НОВОГО ТЕХНІЧНОГО РЕГЛАМЕНТУ ЛІФТІВ І КОМПОНЕНТІВ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ЛІФТІВ

Папазов Володимир Володимирович
Директор ТОВ «ТЕСКО»,
Керівник Органу з оцінки відповідності «ТЕСКО»,
к.т.н., аудитор, експерт технічний.

Папазова Ольга Володимирівна
Заступник директора ТОВ «ТЕСКО», аудитор

Перша редакція Технічного регламенту ліфтів була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2009 р. № 465 та розроблена з урахуванням вимог Директиви Ради Європи від 29.06.1995р. № 95/16/ЄС стосовно ліфтів. Регламент поширюється на ліфти і компоненти безпеки для ліфтів. Регламент став чинним з 26.11.2009р., і з цієї дати розпочалося обов'язкове застосування Технічного регламенту ліфтів. Доречі, це був перший технічний регламент України, що базувався на Директиві Ради Європи та став обов'язковим до застосування в Україні.

Нова редакція **Технічного регламенту ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів затверджена Постановою КМУ від 21.06.2017р. №438** та розроблена на основі Директиви 2014/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26.02.2014 р. про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів. Новий Технічний регламент **набирає чинності 05.01.2018р.**, з цієї ж дати втрачає чинність попередній Технічний регламент, затверджений ПКМУ від 22.04.2009 р. № 465.

Вимоги Технічного регламенту ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів, затвердженого Постановою КМУ від 21.06.2017р. №438 поширюються на нові ліфти, які постійно обслуговують будівлі та споруди та призначені для перевезення: людей; людей і вантажів; тільки вантажів, якщо пристрій для перевезення є доступним, тобто людина може безперешкодно заходити до нього, і обладнаним засобами керування, розташованими всередині пристрою для перевезення або в межах досягання людини, яка перебуває всередині пристрою для перевезення (простіше кажучи, якщо вантажні ліфти можуть управлятися з кабіни, і таким чином перевозити людину).

Цей Технічний регламент застосовується до нових компонентів безпеки для ліфтів, для використання у вище описаних ліфтах. Перелік компонентів безпеки для ліфтів наведено у додатку 3 Технічного регламенту, і він практично такий же як був у попередньому технічному регламенті (далі ТР).

Вимоги цього Технічного регламенту не поширюються на обладнання, яке вказано у п. 3 регламенту, зокрема на підймальні пристрої, швидкість яких не перевищує 0,15 м/с та на будівельні підйомники.

Таким чином, якщо введення в обіг це дата постачання ліфта для використання на ринку України в процесі провадження господарської діяльності, то таке постачання стосується кожного ліфта, що поступає в Україну, отже, після набрання чинності нової постанови КМУ № 438 всі ліфти, що потрапляють на ринок України (або виробляються в Україні), повинні відповідати вимогам нового ТР. Зазначене приведе до суттєвих складнощів при постачанні та введенню в експлуатацію ліфтів в перші місяці 2018 року.

Питання виникатиме також у випадку, коли ліфт завезено в Україну, наприклад, у 2017 р. (для використання на ринку) з урахуванням проведення подальшої оцінки відповідності згідно з модулем G після його монтажу. Але монтаж, випробування, оцінка відповідності та введення в експлуатацію проводитимуться у 2018 році після набрання чинності новою постановою КМУ № 438. В такому випадку, згідно з офіційними термінами, оцінку відповідності потрібно проводити вимогам нового ТР, що іноді може привести к значним складнощам. Однак, згідно тлумачень так званої «Блакитної книги» (яка не є нормативно правовим актом) – The «Blue Guide» on the implementation of EU product rules: *«Після того, як відповідна продукція була введена в обіг, вона може потім надаватись на ринку по ланцюгові постачання без додаткових міркувань, навіть у разі перегляду застосованого законодавства або відповідних гармонізованих стандартів»*, тобто оцінка відповідності для ліфта, який надійшов в Україну до 05.01.2018р. може бути проведена згідно з вимогами попередньої постанови КМУ № 465 та ДСТУ EN 81-1.

Офіційне роз'яснення щодо цього питання власникам таких ліфтів потрібно отримати від центральних органів виконавчої влади, які відповідають за технічне регулювання та зазначені технічні регламенти ліфтів.

Нагадаємо також, що з 01.01.2018 набуває чинності ДСТУ EN 81-20:2015 (EN 81-20:2014, IDT) «Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Ліфти для перевезення пасажирів та вантажів. Частина 20. Ліфти пасажирські та вантажопасажирські», що замінює ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2.

Ми вважаємо за доцільне тимчасово залишити чинними стандарти ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2 ще якнайменше на один-два роки (поряд з ДСТУ EN 81-20) з приміткою, що їх слід застосовувати для ліфтів, які введені в обіг, вироблені та поставлені в Україну до набрання чинності новою постановою КМУ № 438.

Вимоги ТР встановлюють, що **введення в обіг і експлуатацію**, надання на ринку **нової продукції** повинно здійснюватися таким чином:

«Стаття 9. Ліфти, на які поширюється дія цього Технічного регламенту, **можуть бути введені в обіг і експлуатацію** за умови їх відповідності вимогам цього Технічного регламенту, належного монтажу, технічного обслуговування та використання за призначенням.

Стаття 10. Компоненти безпеки для ліфтів, на які поширюється дія цього Технічного регламенту, **можуть бути надані на ринку та введені в експлуатацію** за умови відповідності вимогам цього Технічного регламенту та

належного вмонтування, технічного обслуговування та використання за призначенням.»

Таким чином новою Постановою КМУ №438 не передбачено Порядком видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою КМУ від 26.10.2011 № 1107) за умови підтвердження відповідності вимогам нового Технічного регламенту, що цілком відповідає принципам європейського підходу.

Багато питань вже викликає застосована термінологія та розподіл відповідальності між виробником та монтажником ліфтів. Наводимо терміни згідно ТР:

виробник - будь-яка фізична чи юридична особа (резидент чи нерезидент України), яка виготовляє компонент безпеки для ліфтів або доручає його розроблення чи виготовлення та реалізує такий компонент безпеки для ліфтів під своїм найменуванням або торговельною маркою;

монтажник - фізична чи юридична особа, яка бере на себе відповідальність за розроблення, виготовлення, монтаж і введення в обіг ліфта.

Також в новому ТР наведено терміни, що тлумачать хто є: уповноважений представник, розповсюджувач, імпортер, споживач.

Відразу слід зауважити, що термін **монтажник** використовується згідно із Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 14, ст.96), в якому у статті 1 при визначенні терміну «виробник» вказано «Положення цього Закону щодо виробників також застосовуються до монтажників ліфтів». Також логічним може бути висновок щодо терміну **монтажник**: якщо це юридична особа – це монтажна організація.

Необхідно звернути увагу на статтю 54 цього ТР, яка наголошує: «У випадках, зазначених у підпунктах 1 і 2 пункту 53 цього Технічного регламенту (тобто, якщо ліфти пройшли одну з процедур оцінки відповідності), особа, відповідальна за розроблення та виготовлення ліфта (доречі, це виробник ліфта у традиційному розумінні), повинна надати особі, відповідальній за його монтаж і випробування, всі необхідні документи і інформацію для забезпечення правильного та безпечного монтажу і випробування ліфта.

Таким чином, якщо ліфти пройшли одну з процедур оцінки відповідності, то особі, відповідальній за його монтаж і випробування, надаються сертифікати та декларації на ліфт від особи, яка розробила та виготовила ліфт, а монтажник здійснює його монтаж і випробування та подальше введення в експлуатацію.

Взагалі, принципово може бути від одного до чотирьох суб'єктів господарювання, які: 1) розробляють; 2) виробляють; 3) монтують; 4) випробують (чи організують випробування, залучивши повноважного представника для проведення, наприклад, кінцевої перевірки), вводять ліфт в експлуатацію, складають декларацію та несуть відповідальність за відповідність ліфта. В тому числі виробником та монтажником може бути суб'єкт господарювання, який розробляє та виробляє ліфт та компоненти безпеки, а які також монтує ліфт.

Обов'язки монтажників визначені у статтях 15-23 цього ТР, основними з яких є:

У разі введення ліфта в обіг монтажники повинні забезпечити, щоб ліфт був розроблений, виготовлений, установлений і випробуваний відповідно до суттєвих вимог щодо охорони здоров'я та безпеки, зазначених у додатку 1 ТР. В тому числі монтажник може прийняти до монтажу ліфт, який розроблений, виготовлений відповідно до суттєвих вимог нового ТР та має сертифікат та декларацію відповідності ліфта вимогам нового Технічного регламенту.

Монтажники повинні підготувати технічну документацію та провести належну процедуру оцінки відповідності, зазначену в пункті 53 цього Технічного регламенту, або мати результати оцінки (від особи, відповідальній за розроблення та виготовлення ліфта (виробника ліфта), як зазначено вище.

Якщо відповідність ліфта застосовним суттєвим вимогам щодо охорони здоров'я та безпеки, зазначеним у додатку 1 ТР, продемонстрована в результаті проведення зазначеної процедури (*наведені в Таблиці 1*), **згідно із заявкою монтажника**, він повинен скласти декларацію про відповідність, забезпечити її наявність у супровідній документації ліфта і нанести на нього знак відповідності технічним регламентам.

Монтажник повинен зберігати технічну документацію, декларацію про відповідність і в разі потреби документи щодо схвалення системи управління якістю протягом 10 років після введення в обіг ліфта.

У разі визнання доцільності врахування ризиків, які становить ліфт, монтажники з метою захисту здоров'я та безпеки споживачів (користувачів) повинні розглядати їх звернення, досліджувати ліфти, що не відповідають вимогам, і в разі потреби вести облік таких звернень і ліфтів.

Монтажники повинні забезпечити на ліфтах наявність позначення типу, номера партії чи серійного номера або іншого елемента, що уможливило їх ідентифікацію. Монтажники повинні вказувати на ліфті своє найменування, зареєстроване комерційне найменування чи зареєстровану торговельну марку (знак для товарів і послуг) та контактну поштову адресу.

Монтажники повинні забезпечити супроводження ліфта інструкціями, які складені відповідно до закону про порядок застосування мов.

На вмотивований запит органу державного ринкового нагляду монтажники повинні надати йому всю інформацію та документацію, необхідну для доведення відповідності ліфта вимогам цього Технічного регламенту, яка складається державною мовою.

Обов'язки виробників зазначені в п. 24–32 нового Технічного регламенту.

У новому Технічному регламенті виробник це суб'єкт господарювання, що виготовляє компоненти безпеки для ліфтів. Це можна пояснити тим, що безпеку ліфта забезпечують саме компоненти безпеки, за умови подальшого проведення якісного монтажу, який повинні забезпечувати монтажники ліфтів.

Основними з обов'язків виробників, зокрема що стосується компонентів безпеки для ліфтів, які зазначені в п. 24–32 нового Технічного регламенту, є такі:

Виробники під час введення компонентів безпеки для ліфтів в обіг повинні забезпечити їх розроблення та виготовлення відповідно до пункту 12 нового Технічного регламенту, а також підготувати необхідну технічну документацію та провести належну процедуру оцінки відповідності або вже мати результати оцінки, після чого виробник повинен скласти декларацію про відповідність, забезпечити її наявність у супровідній документації компонента безпеки для ліфтів і нанести на нього знак відповідності технічним регламентам.

Виробники повинні зберігати технічну документацію, декларацію про відповідність і в разі потреби документи щодо схвалення системи управління якістю протягом 10 років після введення в обіг компонента безпеки для ліфтів.

Виробники повинні забезпечувати застосування процедур, необхідних для підтримання відповідності серійного виробництва вимогам нового Технічного регламенту.

У разі визнання доцільності врахування ризиків, які становить компонент безпеки для ліфтів, виробники з метою захисту здоров'я та безпеки споживачів (користувачів) повинні проводити вибіркові випробування компонента безпеки для ліфтів, що наданий на ринку, розглядати звернення споживачів (користувачів), досліджувати компоненти безпеки для ліфтів, що не відповідають вимогам нового Технічного регламенту.

Виробники повинні забезпечити на компонентах безпеки для ліфтів, які вони ввели в обіг, наявність позначення типу, номера партії чи серійного номера або іншого елемента, що уможлиблює їх ідентифікацію, а також повинні зазначати на компоненті безпеки для ліфтів своє найменування, зареєстроване комерційне найменування чи зареєстровану торговельну марку (знак для товарів і послуг) та контактну поштову адресу.

На вмотивований запит органу державного ринкового нагляду виробники повинні надати йому всю інформацію та документацію, необхідну для доведення відповідності компонентів безпеки для ліфтів вимогам нового Технічного регламенту.

Суттєві вимоги щодо охорони здоров'я та безпеки, установлені додатком 1 нового Технічного регламенту, є обов'язковими.

У разі неможливості виконання таких вимог ліфт або компонент безпеки для ліфтів повинен проектуватися і споруджуватися максимально наближеним до встановлених вимог, при цьому виробник повинен провести аналіз ризиків, які надають підтвердження безпечної експлуатації продукції. Виробник і монтажник зобов'язані провести оцінку ризику з метою визначення всіх ризиків, що стосуються їх продукції, щоб розробити її та спорудити з урахуванням результатів оцінки.

Суттєві вимоги щодо охорони здоров'я та безпеки, установлені додатком 1 до нового Технічного регламенту та чинними нормами, повинні бути підтвержені призначеним органом з оцінки відповідності під час виконання процедур оцінки відповідності.

Ліфти повинні пройти одну з можливих комбінацій процедур оцінки відповідності на вибір (табл. 1):

- модулі В + кінцева перевірка ліфтів, або В + Е, або В + D; або

- модулі Н1 + кінцева перевірка ліфтів, або Н1 + Е, або Н1 + D; або
- модуль Н1, або
- модуль G.

Таблиця 1.

Модуль В Експертиза типу для ліфтів (Додаток 4, пункти 12-23)	+	Кінцева перевірка ліфтів (Додаток 5)
	+	Модуль Е Відповідність типу на основі забезпечення якості продукції для ліфтів (Додаток 10)
	+	Модуль D Відповідність типу на основі забезпечення якості виробничого процесу для ліфтів (Додаток 12)
Модуль Н1 Відповідність на основі цілковитого забезпечення якості ліфтів (Додаток 11, відповідно до пунктів 3, 4, 10, 11, <i>фактично – модуль Н</i>)	+	Кінцева перевірка ліфтів (Додаток 5)
	+	Модуль Е Відповідність типу на основі забезпечення якості продукції для ліфтів (Додаток 10)
	+	Модуль D Відповідність типу на основі забезпечення якості виробничого процесу для ліфтів (Додаток 12)
Модуль G Відповідність на основі перевірки одиниці продукції для ліфтів (Додаток 8)		
Модуль Н1 Відповідність на основі цілковитого забезпечення якості з експертизою проекту для ліфтів (Додаток 11, цілком)		

Компоненти безпеки для ліфтів повинні **пройти одну з можливих комбінацій** процедур оцінки відповідності на вибір виробника (табл. 2):

- модулі В + С2, або В + Е; або
- модуль Н.

Таблиця 2.

Модуль В Експертиза типу компонентів безпеки для ліфтів (Додаток 4, пункти 1-11)	+	Модуль С2 Відповідність типу на основі внутрішнього контролю виробництва з проведенням перевірок компонента безпеки для ліфтів під наглядом через певні інтервали часу (Додаток 9).
	+	Модуль Е Відповідність типу на основі забезпечення якості продукції для компонентів безпеки для ліфтів (Додаток 6)
Модуль Н Відповідність на основі цілковитого забезпечення якості для компонентів безпеки для ліфтів (Додаток 7).		

Примітка: У таблицях 1 та 2 вказані додатки до нового Технічного регламенту та пункти додатків згідно з новою постановою КМУ № 438, у яких надано опис модулів та обов'язки всіх суб'єктів, що беруть участь у процедурах оцінки відповідності.

Заявка на оцінку відповідності ліфтів подається до призначеного органу з оцінки відповідності монтажником або уповноваженим представником (модулі на вибір з таблиці 1).

Заявка на оцінку відповідності компонентів безпеки для ліфтів подається виробником або уповноваженим представником (модулі на вибір з таблиці 2).

Процедури оцінки відповідності, зазначені в таблицях 1 та 2 проводять призначені органи з оцінки відповідності (ООВ).

Відповідно до статті 44 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» та статті 90 Технічного регламенту ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів, затвердженим Постановою КМУ від 21.06.2017р. №438, передбачено утворення секторальної групи для координації та співпраці між призначеними органами. Призначені органи повинні брати участь у роботі секторальної групи. Секторальні групи призначених органів мають право розробляти та ухвалювати документи, спрямовані на забезпечення узгодженості в технічному застосуванні призначеними органами процедур оцінки відповідності вимогам технічних регламентів, що належать до сфери відповідальності зазначених груп. Призначені органи повинні застосовувати такі документи як загальні настанови. Секторальна група координує діяльність призначених органів з оцінки відповідності (далі ООВ), що повинно збільшити їх відповідальність та забезпечити єдиний підхід до діяльності з оцінки відповідності, тобто ця вимога направлена на підвищення рівня безпеки ліфтів та усунути недобросовісну конкуренцію між цими ООВ. Слід відмітити, що на Європейському рівні така секторальна група дуже результативна, об'єднує нотифіковані органи і опрацьовує єдині підходи до процедур оцінки відповідності, випробувань і т. і. Наприклад, групою фахівців, що представляють нотифіковані органи (NB) видано такий документ: NB-LIFTS RECOMMENDATIONS FOR USE SHEETS (NB –ЛІФТ. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ) – як засіб для кращого розуміння та належного (достовірного однотипного) проведення оцінки відповідності перед тим, як ввести в експлуатацію новий ліфт на території Євросоюзу.

Розгляд та аналіз таблиці 1 показує, що можливі три варіанта – ліфти можуть бути введені в обіг і експлуатацію за умови їх відповідності вимогам цього Технічного регламенту, що досягається наступним:

- 1) монтажник приймає до монтажу ліфт який пройшов оцінку відповідності згідно з TP ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів, який має сертифікат відповідності модулю В, або Н1 (без експертизи проекту для ліфтів) та декларацію, при цьому він організує проведення кінцевої перевірки ліфтів, або монтажник повинен використовувати схвалену систему управління якістю для виготовлення, складення, монтажу, остаточної перевірки та випробування ліфтів, відповідно мати заздалегідь проведену оцінку власної системи якості за Модулем Е, або Модулем D, що підтверджується звітом про схвалену систему якості або сертифікатом відповідності модулю Е або D (дивись таблицю 1);
- 2) монтажник (згідно Додатку 11 TP) повинен використовувати схвалену систему управління якістю для розроблення, виготовлення, складення, монтажу, кінцевої перевірки та випробування ліфтів, при цьому він монтує ліфт що пройшов

оцінку відповідності згідно з ТР ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів, який має сертифікат відповідності модулю Н1 (з експертизою проекту для ліфтів) та декларацію, таким чином він є також виробником (у звичному для нас розумінні) та монтажником ліфтів;

- 3) монтажник приймає до монтажу ліфт, який не має сертифіката та декларації і в цьому випадку організує проведення оцінки відповідності ліфта за якою-небудь схемою згідно з Таблицею 1, включаючи модуль G.

Розглянемо деякі особливості застосування модулів, зазначених в ТР.

Порівняно зі «старим» ТР з'явилася нова процедура – **кінцева перевірка**. Кінцева перевірка є частиною процедури оцінки відповідності, під час проведення якої **призначений орган** установлює та засвідчує, що ліфт, на який виданий сертифікат експертизи типу або який розроблений і виготовлений відповідно до схваленої системи управління якістю, відповідає суттєвим вимогам щодо охорони здоров'я та безпеки, зазначеним у додатку 1 Технічного регламенту ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів. Призначений орган, обраний монтажником, проводить кінцеву перевірку ліфта, що буде введений в обіг. Кінцева перевірка ліфтів здійснюється відповідно до додатка 5 Технічного регламенту. На нашу думку доцільно залучення до кінцевої перевірки ліфта того самого органу, який провів експертизу типу (Модуль В) або схвалив систему якості (Модуль Н1 відповідно до пунктів 3, 4, 10, 11 Додатка 11 ТР, тобто без експертизи проекту для ліфтів).

Особливість цієї процедури (Кінцева перевірка) в тому, що тут є дублювання з первинним технічним оглядом, який зараз здійснюється згідно діючих відомчих норм, але кінцеву перевірку здійснює призначений орган, а первинний огляд, згідно ПКМУ № 687 від 26.05.2004р. «Порядок проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», здійснює уповноважена згідно ПКМУ № 687 організація. Потрібно ввести зміни до відомчих НПАОП, щоб усунути непотрібне дублювання та додаткове навантаження на монтажника і привести відомчі норми у відповідність до вимог ТР ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів.

Модуль В - Експертиза типу, звична для усіх процедура, яка передбачає експертизу документації та проведення випробувань.

Модулі D, E, H та H1 передбачають аудит та оцінку системи управління якістю виробника / монтажника.

Модуль H – відповідність на основі цілковитого забезпечення якості **для ліфтів** (у тексті нового Технічного регламенту це **модуль H1** відповідно до пунктів 3, 4, 10, 11 додатка 11 до нового Технічного регламенту, тобто фактично це модуль H) та **компонентів безпеки** для ліфтів (додаток 7 до нового Технічного регламенту). Застосовується для виробника ліфтів та компонентів безпеки або монтажника.

Модуль H1 – відповідність на основі цілковитого забезпечення якості з експертизою проекту для ліфтів відповідно до вимог додатка 11 до нового Технічного регламенту застосовується для суб'єкта господарювання, який

повинен мати схвалену систему управління якістю для розроблення, виготовлення, складення, монтажу та випробування ліфтів, а це може бути монтажник або виробник ліфтів у звичному для нас розумінні (у тому числі, який виробляє компоненти безпеки). По суті, це стосується виробників ліфтів, які самостійно проводять монтаж, налагодження та випробування ліфтів.

Модулі D, E стосуються перш за все монтажників, оскільки, згідно з Таблицею 1, ліфт проходить оцінку відповідності вимогам модуля B або H1. Пояснимо це ствердження. Якщо згідно з таблицею 1 використовуються модулі B+E, або B+D, або H1+E, або H1+D, то це означає, що суб'єкт господарювання, який розробив та виготовив ліфт, повинен провести оцінку відповідності типу для ліфтів (Модуль B) або оцінку відповідності своєї системи якості вимогам Модуля H1 відповідно до пунктів 3, 4, 10, 11 Додатка 11 ТР (без експертизи проекту для ліфтів для ліфтів, тобто фактично вимогам модуля H), а монтажник ліфтів повинен провести оцінку відповідності своєї системи якості вимогам Модуля E, або D. Такий «тандем» згідно ТР (та відповідної Директиви ЄС) забезпечить безпеку ліфтів.

Модуль G – Відповідність на основі перевірки одиниці продукції для ліфтів, процедура знайома, оскільки застосовувалась у «старому» ТР. Проводиться для конкретного змонтованого ліфта з проведенням необхідних досліджень та випробувань, в сертифікаті зазначається конкретний заводський номер ліфта.

Отже, аналіз можливих процедур оцінки відповідності (табл. 1, 2) визначає, що при застосуванні модулів D, або E, або H, або H1 має бути проведена оцінка системи управління якістю і виробника, і монтажника (модулі D, E або H1 – для монтажника, модулі H, H1 – для виробника).

Таку процедуру оцінки відповідності може провести лише орган з оцінки відповідності, акредитований згідно з вимогами ДСТУ ISO/IEC 17021-1 (Атестат про акредитацію ТОВ «ТЕСКО» № 80067) та призначений в Мінекономрозвитку на виконання робіт згідно вимог нового Технічного регламенту ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів, затвердженого Постановою КМУ від 21.06.2017р. №438.

На цей час органів з оцінки відповідності, призначених під попередній ТР (згідно з попередньою постановою КМУ № 465) в Україні десять. У січні таких органів, призначених під новий Технічний регламент (відповідно до нової постанови КМУ № 438), залишиться від двох до чотирьох.

Виробників в Україні, враховуючи повноважених представників іноземних виробників 15-20, а монтажників в Україні за різними даними до 400 підприємств, а може ще більше. Враховуючи таке становище в січні 2018 року буде ситуація, коли суттєво зменшиться кількість монтажників. На ринку залишаться лише монтажники, які мають відповідні ресурси, заздалегідь впроваджують систему якості та не сподіваються, що у прийнятій ТР будуть вноситись зміни. Такі, як правило, орієнтуються на виробників ліфтів та співпрацюють з ними, отримують від них сертифікати та декларації на ліфти (Модулі B, H1), та представляють їм свої сертифікати (Модулі D, E).

Також частина монтажників, що не сертифікували свою систему управління якістю, буде виконувати роботи із залученням призначених органів для кінцевої перевірки, або при сертифікації ліфтів за модулем G, для

конкретного змонтованого ліфта. За умови застосування таких модулів їм не потрібно сертифікувати свою систему якості на відповідність Модулям D, E. Доречи, модуль G широко використовується в країнах Євросоюзу, наприклад в Чехії, де за модулем G (а з впровадженням нової Директиви, ще і за модулем «кінцева перевірка») щорічно вводять в експлуатацію іноді більш тисячі ліфтів.

Слід зазначити, що система управління якістю повинна пройти оцінку відповідності вимогам TP, затвердженого Постановою КМУ від 21.06.2017р. №438 (модулі D, E, H, H1) призначеним на виконання робіт ООВ. Наявність сертифікованої системи згідно з ДСТУ ISO 9001 (ISO 9001) спрощує, але не замінює оцінку відповідності модулям D, E, H, H1.

Відносно модуля В та H1 в частині експертизи проекту для ліфтів слід враховувати наступне. ПКМУ від 21.06.2017р. №438 в статті 51 описує презумпцію відповідності ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів. Відповідно до закону затверджується та оприлюднюється Перелік національних стандартів, що є ідентичними гармонізованим європейським стандартам та відповідність яким надає презумпцію відповідності ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів суттєвим вимогам щодо охорони здоров'я та безпеки, зазначеним у додатку 1. Зараз чинним є Перелік національних стандартів, затверджений наказом від 16.10.2015р. № 1309. Найближчим часом після набрання чинності ПКМУ від 21.06.2017р. №438 буде затверджено новий Перелік національних стандартів, що буде ідентичними гармонізованим європейським стандартам, з якими можливо ознайомитись тут: https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/harmonised-standards/lifts_en

Висновки та пропозиції.

За результатами аналізу нової постанови КМУ № 438 можна зробити висновок, що новий Технічний регламент, який ґрунтується на Директиві 2014/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26.02.2014 і фактично повністю відповідає Директиві в частині технічних вимог, термінів і процедур оцінки відповідності, направлений на істотне підвищення рівня безпеки ліфтів. До його введення в дію потрібно якнайскоріше готуватись. Ми вважаємо, що змін у новому Технічному регламенті та перенесення строків його впровадження не передбачається. Але перехідний період буде дуже складним.

Питання перехідного періоду має вирішувати центральний орган виконавчої влади, відповідальний за впровадження попереднього TP, через затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження нового Технічного регламенту, які б розтлумачили права та обов'язки суб'єктів господарювання. При цьому доцільно залучити до їх розроблення призначені органи з оцінки відповідності ліфтів вимогам нового Технічного регламенту або секторальну групу призначених органів з оцінки відповідності (яка, проте, почне працювати не раніше лютого-березня 2018 р., а рекомендації потрібні якнайшвидше!).

Також потрібно внести зміни до відомчих нормативно-правових актів та розробити нові правила безпечної експлуатації ліфтів, які б урахували вимоги нової постанови КМУ № 438, зокрема замінили первинний технічний огляд на

кінцеву перевірку (у разі її проведення) та перевели вимоги до будови ліфтів на новий Технічний регламент.

Зважаючи на складнощі в розумінні нового Технічного регламенту та істотні відмінності від попереднього ТР, доцільно провести навчання представників ринкового нагляду, що відповідальні за новий Технічний регламент, а також виробників і монтажників ліфтів щодо вимог нового Технічного регламенту та запропонованих змін у відомчі нормативно-правові акти.

Орган з оцінки відповідності ТОВ «ТЕСКО» в межах своєї компетентності може провести для представників підприємств та організацій (виробники/монтажники/фахівці ринкового нагляду; групи з 8-10 осіб) безкоштовні семінари для надання загальної інформації та роз'яснення вимог нового Технічного регламенту, особливостей застосування модулів та їх комбінацій і процедур оцінки відповідності (запис листом через наш сайт www.tecko.com.ua). Також інформуємо, що наша випробувальна лабораторія спроможна провести випробування компонентів безпеки для ліфтів та ліфтів, включаючи кінцеву перевірку, в тому числі з урахуванням вимог нових стандартів ДСТУ EN 81-20 та ДСТУ EN 81-50.

Сподіваємось, що впровадження та належне виконання вимог нової постанови КМУ № 438 забезпечить суттєве підвищення рівня безпеки ліфтів.